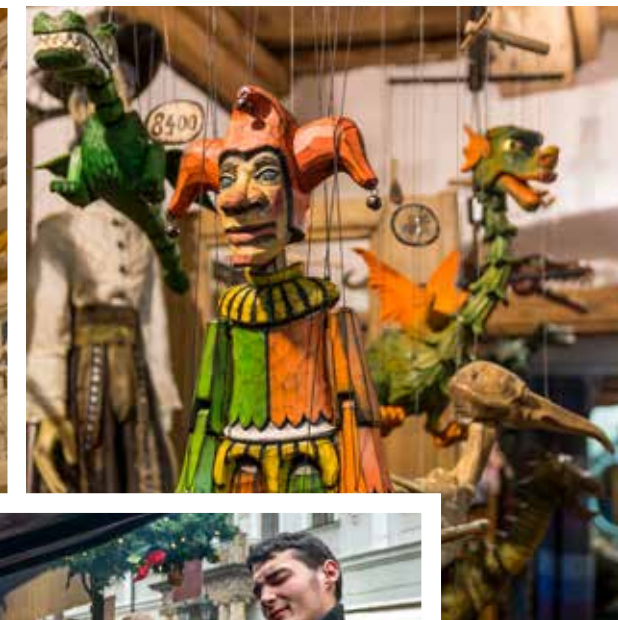

På juleshopping i Praha: Lys i mørket

STEMNING: Desembermatten senker seg over julemarkedet på gamlebytorget.

STASELIG: Gjestene på Hotel Imperial får frokosten servert i den flislagte Café Imperial. Vi andre kan unne oss en lunsj.

MARIONETTER: Det er trangt om plassen hos Marionety Truhlář på Malá Strana.

FRISTENDE: Den nygrillede pragerskinke serveres med sennep og pepperrot og lukter vidunderlig.

Den lave vintersolen makter ikke lenger å fargelegge byen, men gjør en siste kraftanstrengelse idet den forsvinner over horisonten. Byen med de hundre spir har gjenoppstått i en menneskeskapt lysdrakt.

Tekst og foto: **Birgit Kolboe** og **Getty Images**

Det gylne flomlyset kler de storslåtte bygningene, og gir byen et magisk skinn. Gater og torg er badet i varme toner fra juledekorasjoner, markedsboder og et utall kullfyrte griller som forsyner tilreisende og fastboende med nystekt pragerskinke, saftige polser og et kringleliggende bakverk som kalles trdelník. Ridderne og munkene er borte, men i mørket kan vi forestille oss hvordan det en gang var.

Barbora Stejskalová har invitert oss med på en liten byvandring, eller kanskje vi skal

si en rusletur gjennom kulturhistorien. Romansk og gotisk. Renaissance og barokk. Art nouveau og art deco. Alle stilartene er representert i byen som har sluppet billig unna både kriger og ødeleggende bybranner. Vi har vært i den tsjekkiske hovedstaden mange ganger før, men den tidligere kulturattacheen ved ambassaden i Oslo tar oss med til smågater vi aldri før har gått. Prahas gamleby er ikke lett å bli klok på. Vel, rette vinkler er for pyser, og under Barboras kyn-dige ledelse er det ingen fare for å gå i sirkel. Vi stopper ved en bod som selger svařák.

Litt historie

Mange tenker på Tsjekia som Øst-Europa, men landet er, og har alltid vært, en integrert del av Sentral-Europa. På 1600-tallet ble det selvstendige kongedømmet Bohemia innlemmet i habsburgernes rike under det tyske navnet Böhmen. Den böhmiske industrien var ledende i Østerrike-Ungarn, og Bohemia var lenge det mest velstående kronlandet i keiserriket. Republikken Tsjekkoslovakia ble opprettet i 1918. De to landene skilte lag på fredelig vis i 1993. Praha ble grunnlagt i det niende århundret, og var hovedstaden i Bohemia. Det historiske sentrum, som ble oppført mellom 1100- og 1800-tallet, står på Unescos verdensarvliste. De fleste attraksjoner i det kompakte sentrum er innen gangavstand.

MAGISK: St. Vitus-katedralen og slottet på høyden vokter over byen og Karlsbroen. Det har de gjort i århundrer.

GO'-BITER: Trdelník er egentlig et ungarsk bakverk, og har først dukket opp i Praha de senere år. Nå stekes det kringler på hvert gatehjørne.

PERFEKT: Å tappe den perfekte halvliter er en kunst. I en tsjekkisk pivnice slipper ikke hvem som helst til ved tappetårnet.

Den tsjekkiske gløggen serveres uten mandler og rosiner, men gjerne med en appelsinskive. Det dufter liflig av sitrus, stjerneanis, nellik, ingefær, kardemomme og kanel. Det føles

godt å få noe varmt i skrotten. Desemberstemperaturen er omtrent som hjemme. Vi krysser Moldau, og tar en liten pause for å nyte utsikten mot to av byens mest kjente byggverk. Det

enorme slottskomplekset på Hradčany og Karlsbroen er like nensomt lyssatt som resten av det historiske sentrum. Har de tusenvis av turistene som går i kø over Karlův most hver eneste dag, noen idé om hvor vakker den nesten 700 år gamle broen er på avstand i mørket? Har de sett hvordan lyset spiller i vannet som ikke lenger er skitten-grått, men nesten oljeaktig svart, og har de fått med seg svaneflokken som uanfektet padler rundt der nede? Jeg elsker Praha i den kalde årstiden.

Vi går langs elvebredden mot Kampa. Vi er nesten alene på veien. Om sommeren siver turistene ut i sidegatene og ned mot elven. Om vinteren holder de seg i merkede løyper. Kanskje ville du kjent deg igjen her? Storfilmene som Mission Impossible, The Bourne Identity og Amadeus er spilt inn i området.

– Kampa er en kunstig øy. Kanalen kalles Čertovka, djevelstrømmen, og skal vi tro legenden fikk den navn etter et heller vrient kvinnemenneske som bodde her i middelalderen. Den ble gravd for å drive vannmøllene, forteller Barbora.

Igjen blir jeg slått av hvor gammelt alt er, men det er vel som det skal være i en by der

Shopping – og litt til

Det kryr av små, trivelige og morsomme spesialbutikker, og de fleste kjente merkene har egne brand stores. De store designerne ligger på rekke og rad i handlegaten Pařížská. Det finnes også eksklusive designervarehus. Dušnič er et godt valg for den kvalitetsbevisste kvinne. Adressen er identisk med butikknavnet.

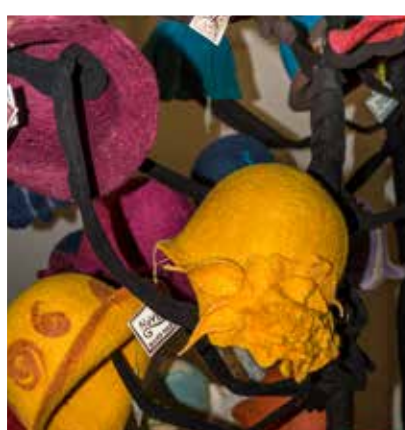
Er du interessert i noe som sier noe om Praha, er glass tingen. Allerede i renessansen var Böhmen kjent for sin glasskunst, og håndverkstradisjonene lever i beste velgående i dag. Glass og krystall av høy kvalitet er til salgs i forretningene som ligger ved gamlebyen.

Besøk de mange julemarkedene som er å finne på så å si hvert eneste lille torg og

plass, det største på gamlebytorget. Průmyslový palác, er stedet om du er ute etter kunsthåndverk av god kvalitet til en rimelig penge. Denne imponerende messehallen ble oppført til verdensutstillingen i 1891, og ligger i Holešovice. Julemarkedet arrangeres første helg i desember.

Reiser du med barn er dyrehagen et godt tips. Praha zoo ligger ved Moldaus bredd, og er blant Europas aller fineste.

Praha er et paradys for musikkelskere og særlig kjent for en levende jazzscene. Hva med en klassisk konsert i en av kirkene? Programmene spenner fra klassiske svisker til mer ukjente stykker. Felles for dem er stor-slåtte omgivelser og at musikerne er førsteklasses. Se pragueexperience.com.

MANGFOLDIG: Fargesprakende gaver til store og små på julemarkedet i messehallen i Holešovice.

STILIG: Den originale, men nyrestaurerte himlingen på Café Savoy er verdt et besøk i seg selv. Det er også maten, vinlisten og stemningen.

OPPLEVELSE:

Det flotte julemarkedet i Průmyslový palác ligger et kvarter med trikk fra sentrum. Det er bare åpent første helgen i desember.

bydelen Nové Město, eller nybyen i en mer kjent språkdrakt, fikk sitt navn i 1348. Det passer forresten godt med djevelstrømmer akkurat i dag – vi er nemlig på djeveljakt. Vi skriver 5. desember og nilsmesseaften. Kvelden før dagen som er markert med bispelue, bisppestav og bokstaven N for Nikolas på den norske primstaven. I Tsjekkia er det Jesusbarnet som kommer med gaver på julaften. Sankt Nikolas, eller Svatý Mikuláš som han heter her, må nøye seg med å dele ut godterier og smågaver tidlig i advent. Med seg har han en djevel og en engel, og akkurat som den norske nissen spør han

om barna har vært snille i året som har gått. De små svarer bekræftende, og proklamerer et lite dikt for den gavmilde biskopen. Går alt etter planen får de noe godt å putte i munnen av engelen. Om barna ikke har oppført seg, blir de puttet i djevelens sekk. Reisefølget mitt var ikke gamle gutten da han forlot fødelandet, men husker de mørke desemberkveldene med skrekkblandet fryd.

– De djevlene var skikkelig skumle!

Det er bare å si seg enig. Noen av dem er egnet til å skremme selv sindige journalister som la barndommen bak seg for mange tiår siden. ●

Reise, sove og spise

Det er enkelt å komme seg til Praha.

Er du tidlig ute er det også rimelig. Norwegian har daglige flyvninger, SAS flyr fire ganger i uken. Du finner hoteller i alle prisklasser i Praha, og ettersom vinter er lavsesong, er prisene langt triveligere enn om sommeren.

Art Deco Imperial Hotel ligger i bydelen

Josefov. Det ser kanskje ikke så imponerende ut fra utsiden, men har et desto mer fascinerende indre. Hotellet fylte hundre år i fjor, og er en skikkelig godtepose for den arkitekturinteresserte. Restauranten der er god, og art nouveau-interiøret er unikt! Fliser blir aldri helt det samme igjen etter et besøk på Café Imperial. Bestill gjerne bord.

Art Deco Imperial Hotel

Na Poříčí 15 110 00 Praha 1, Josefov

Lokál Inn. Lókál Inn er Ambiente-gruppens

første overnattingssted, og ligger like ved Karlsbroen, på Malá Strana. Hovedbygningen sto ferdig i 1714. Rommene er lyse, moderne og, som i de fleste veldig gamle hus, ikke akkurat A4. Restauranten i første etasje er en tradisjonell pivnice, eller ølhall om du vil. Her serveres ekte tsjekkisk hverdagsmat til en særdeles hyggelig pris. Prøv svičková (uttales svitsjkáva) – oksestek med masse saus laget på rotfrukter og fløte.

Lokál Inn. Mišenská 66/12

118 00 Praha 1, Malá Strana

Restaurace Tbilisi. Det georgiske kjøkken

er ukjent for de fleste nordmenn, men russernes kosemat av en grunn. Og på Restaurant Tbilisi får du ekte vare. En bit katchapuri, det varme, ostefylte georgiske brødet, en sup valnøttsaus og et supersaftig grillspidd, er fantastisk mat. Bestill flere retter på deling, og gleden er garantert.

Restaurace Tbilisi. Tomášská 14/21

118 00 Praha 1, Malá Strana

Café Savoy åpnet dørene for første gang i

1893, og er i likhet med Café Imperial en ekte grand café. Den svimlende takhøyden og de høye, buede vinduene gir restauranten et åpent og luftig preg. Den originale, overdekorerte himlingen i nyrenessansstil er slående. Heldigvis står både mat og service i stil med omgivelsene.

Café Savoy. Vítězná 5

150 00 Prague 5, Malá Strana